

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

РЕКРЕАЦІЙНА ЕКОНОМІКА
(назва навчальної дисципліни)

ЗАВДАННЯ
для комплексної контрольної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності 242 "Туризм"
(шифрі назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
кафедрою туризму, протокол № 12 від 30.03.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" є заміри залишкових знань здобувачів

Проведення ККР необхідне в наступних випадках:

- а) проведення самоаналізу ВНЗ (в т.ч. акредитаційного);
- б) проведення самоаналізу спеціальності (в т.ч. акредитаційного);
- в) проведення акредитаційної експертизи;
- г) формування акредитаційної справи.

ККР є обов'язковим елементом комплексу матеріалів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, яке входить до складу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії по спеціальності 242 "Туризм".

ККР є способом діагностики якості вищої освіти.

До виконання ККР залучаються всі здобувачі спеціальності "Туризм" всіх форм навчання, після завершення ними вивчення даної дисципліни. У цих заходах мають прийняти участь не менше 90% спискового складу здобувачів, які перевіряються.

ККР з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" розробляється у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Пакет ККР з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" включає мінімум 30 варіантів.

Кожен варіант складається з 3 (тестових, теоретичних та практичних) завдань для контролю теоретичних знань і практичних навичок здобувача.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання всіх завдань комплексної контрольної роботи – 100.

Розподіл балів за виконання кожного завдання ККР наведено у розділі 3.

Тривалість виконання ККР з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" – 2 астрономічні години.

Пакети ККР розроблено кафедрою туризму.

До складу пакетів ККР входить:

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Анотація до комплексної контрольної роботи.
3. Комплексна контрольна робота з дисципліни.
4. Критерії оцінювання виконання завдань комплексної контрольної роботи.
5. Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Наслідки (результати) виконання ККР з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" є предметом ретельного аналізу кафедрою туризму з метою виявлення недоліків у підготовці здобувачів і розробки заходів по їх усуненню.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2.1. Зразок ККР

1) Тестові завдання

1. Курорт - це ...

- a) Різновид лікувальних організацій, що встановлюються державою в курортній місцевості
- b) Освоєна і використовується з метою лікування, медичної реабілітації, профілактики захворювань та оздоровлення особливо охороною природна територія
- c) Медичні установи, які використовуються з метою лікування, медичної реабілітації, профілактики захворювань
- d) Зона призначена для відпочинку і туризму, центрів лікувального та культурно-побутового обслуговування

2. Лікувальні мінеральні води можуть використовуватися в санаторіях:

- a) для лікування
- b) для профілактики
- c) в якості добрива ґрунту
- d) для примочок

3. Мінеральні води діляться на:

- a) лікувальну
- b) лікувально-столову
- c) столову
- d) мінеральну

4. До органічним видам бруду відносять:

- a) сапропелевие
- b) сульфідні
- c) сопочні
- d) всі відповіді вірні

5. Як по-іншому називають грязелікування?

- a) пелоїдотерапія
- b) бальнеотерапія
- c) геліотерапія
- d) гірудотерапія

6. При яких захворюваннях показано грязелікування?

- a) захворювання серцево-судинної системи
- b) туберкульоз
- c) захворювання органів опорно-рухового апарату
- d) гострі запальні процеси

7. Яке визначення відноситься до терміну «Кліматотерапія»?

- a) Спеціалізована область клінічної медицини, що вивчає фізіологічну і лікувальну дію природних і штучно створених фізичних факторів на організм людини.
- b) Використання в лікувальних і оздоровчих цілях особливостей клімату в місцях постійного проживання або на спеціальних кліматичних курортах і в здравницях.

c) Лікування мінеральними водами.

8. Що таке геліотерапія?

- a) морські купання
- b) повітряні ванни
- d) сонячні ванни
- d) ультрафіолетове опромінення.

9. До нових (сучасних) методів туристично - країнознавчого дослідження НЕ відносять:

- a) географічний;
- b) картографічний;
- c) метод моделювання;
- d) математичний;
- f) статистичний;
- g) соціологічний.

10. За формою державного устрою країни класифікуються на:

- a) монархії;
- b) конфедерації;
- c) республіки;
- d) федеральні держави;
- e) державні об'єднання.

11. Неробочий час включає в себе:

- a) вільний час;
- b) час на виробництв.-трудові функції;
- c) час на фізіологічний відпочинок;
- d) час на домашні клопоти і ін. Побутові потреби;
- e) час на оздоровчі та санітарно-гігієнічні потреби;
- f) час на покупку продуктів, їх приготування, прийом їжі;
- g) час на вдоволення фізіологічних потреб;
- h) час, пов'язане з підготовкою до роботи;
- i) час на виховання дітей, допомога близьким.

12. Особовий вільний час ділиться на:

- a) суспільно-нормальне;
- b) посередньо робочий час;
- c) індивідуальне;
- d) дозвілля.

13. Вільний час є частиною _____ в рамках доби, тижні, місяці, він починається там, де закінчується не тільки робота на виробництві, а й _____.

14. Кліматотерапія, класифікація, загальні принципи дії, організація в умовах курортного оздоровлення.

2) Теоретичні питання

1. Які методи досліджень застосовуються в рекреаційній географії?
2. Дайте сучасне трактування поняття «рекреація».
3. Рекреація і туризм: спільне та відмінне. Визначте сфери перетину рекреації і туризму.
4. Дайте визначення поняттю «вільний час».

5. Що таке елементарне рекреаційне заняття?
6. Рекреаційні заняття та особливості їх типології.
  7. Що розуміють під циклами рекреаційної діяльності?
  8. Як розрізняються цикли рекреаційної діяльності по їх тимчасовій і громадській функції?
  9. Поняття про рекреаційні ресурси як найважливішої складової частини рекреаційного потенціалу.
  10. Структурні елементи рекреаційних ресурсів.
  11. Що включають природні рекреаційні ресурси і в яких видах рекреаційної та туристичної діяльності вони використовуються?
  12. Поняття і властивості рекреаційних ресурсів (по Н.С. Мироненко і І.Т. Твердохлебова)
  13. Рекреаційна система і підсистеми її складові.
  14. Назвіть основні компоненти і властивості територіальних рекреаційних систем
  15. Як класифікують рекреаційні підприємства?

3) Аналітично-розрахункове завдання

Згідно Державним будівельним нормам України ДБН 360-92 встановлені наступні нормативні показники (табл. 1).

Таблиця 1

Ландшафт	Рекреаційне навантаження, чол./га					
	Темнохвойні ліси	Світлохвойні ліси	Змішані ліси	Широколистяні ліси	Дрібнолисті ліси	Заплавні лісові галявини
Ліс зеленої зони	0,7	1,0	1,5	2,3	3,5	5,0
Рекреаційний ліс	2,5	3,0	3,6	4,5	6,0	8,0
Лісопарк	7,0	8,0	9,0	10,0	12,0	15,0
Парк зони короткочасного відпочинку	13,0	15,0	17,0	19,0	22,0	26,0

Розрахуйте мінімальну площу лісових насаджень (окремо за кожним видом), які мають знаходитися на території рекреаційного району, що планує щоденне завантаження на рівні 450 відпочиваючих у високий сезон.

Визначте основні, на Вашу думку, напрямки розвитку наукового і екологічного туризму в Україні, назвіть найпривабливіші регіони; якщо існують, певні перешкоди для розвитку зазначених видів туризму.

Ви плануєте створити зону відпочинку біля водоймища, основною причиною якого мають стати виняткові умови для непрофесійного рибальства. Розрахуйте середнє припустиме навантаження на водоймище (щоденну припустиму норму кількості риболовів) відповідно наступних умов:

площа водоймища – 40 га;
 оптимальний вилов риби з одного гектару – 200 кг;
 кількість днів продуктивного вилову риби – 170 днів;
 норма вилову риби на 1 непрофесійного риболова – 5 кг;
 К – поправковий коефіцієнт "на вдачу" – 0,33.

Поясніть, які перспективи матиме організація такого виду рекреації на туристичному ринку України; до якої з чотирьох форм рекреації варто віднести подібний відпочинок; які регіони країни є найпривабливішими з точки зору наявності водних ресурсів та потенційного попиту.

2.2. Перелік завдань, які включено до складу ККР

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи функціонування економіки природокористування.

Тема 1 Економічний механізм охорони і раціонального використання природних ресурсів

1. Елементи економічного механізму регулювання природокористування.
2. Державна екологічна експертиза в Україні: її роль і завдання.
3. Еколого-економічні показники.
4. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища.
5. Принцип єдності охорони природи та її раціонального використання.
6. Класифікація природних ресурсів. Основні проблеми використання природних ресурсів

Тема 2. Економічна ефективність природоохоронних заходів

1. Економічна оцінка та її об'єкти.
2. Витрати на природоохоронні заходи. Основні реципієнти забруднення навколишнього природного середовища.
3. Оцінка збитку від екологічних порушень на базі поняття «зовнішні ефекти».
4. Системи економічної оцінки екологічного збитку.
5. Заходи економічного стимулювання ефективного природокористування та охорони навколишнього середовища.
6. Екологічне страхування.
7. Відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому середовищу. Екологічне виховання

Змістовий модуль 2. Рекреаційні комплекси як інфраструктурна складова рекреаційної діяльності

Тема 3. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів

1. Різні підходи до визначення дозвілля.

2. Чинники, що впливають на рекреаційну поведінку.
3. Структура часу, яким володіє особистість та суспільство: робочий та позаробочий час.
4. Складові позаробочого часу. Вільний час суспільства. Особистий вільний час.
5. Історичний розвиток форм дозвілля.
6. Визначення рекреаційної системи.
7. Функціональні підсистеми за видами рекреаційної діяльності.
8. Природне і урбанізоване рекреаційне середовище. Властивості рекреаційних систем.
9. Основні соціальні функції рекреаційної діяльності
10. Головна мета і завдання державної регіональної політики.

Тема 4. Рекреаційне районування України. Особливості формування та розвитку регіональних рекреаційних комплексів

1. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні.
2. Основні види ресурсів для організації курортного лікування. Рекреаційні райони України.
3. Нормативи впливу на навколишнє середовище.
4. Склад природних рекреаційних територій і ресурсів.
5. Склад рекреаційних соціально-побутових ресурсів.
6. Правовий режим природних рекреаційних територій.
7. Основні туристичні райони України та їх характеристика

Тема 5. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах. Державна підтримка рекреаційної діяльності

1. Визначення терміну "сталий туризм" згідно з ЮНВТО.
2. Глобальні критерії сталого туризму.
3. Структура і класифікація природних рекреаційних ресурсів
4. Природоохоронна діяльність (досвід України та інших країн світу)
5. Природні рекреаційні ресурси.
6. Класифікація об'єктів природної спадщини відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної й природної спадщини. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України.
7. Режим охоронних зон. Національна екологічна мережа. Правові основи природоохоронної діяльності в Україні. Міжнародні конвенції із захисту навколишнього природного середовища.

Змістовий модуль 3. Економіка рекреаційного підприємства

Тема 6. . Види рекреаційних підприємств, їх організаційно-правові форми

1. Поняття рекреаційного підприємства та основні засади його функціонування.
2. Поняття підприємства як первинної економічної ланки виробничої сфери.
3. Класифікація підприємств. Види та організаційні форми підприємств в Україні, їх загальна характеристика.
4. Процедура створення рекреаційного підприємства як юридичної особи.

Тема 7. Планування діяльності рекреаційного підприємства

1. Планування як функція управління.
2. Сутність стратегічного планування.
3. Основні етапи стратегічного планування діяльності підприємств.
4. Сутність тактичного та оперативного планування, їх відмінність від стратегічного. Зміст тактичних планів. Система оперативного планування.
5. Сутність прогнозування. Мета, об'єкти й принципи прогнозування. Види методів економічного прогнозування розвитку підприємств.
6. Сутність, зміст та економічне значення бізнес-плану для розвитку підприємства. Складові бізнес-плану, етапи його складання.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання кожного завдання комплексної контрольної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань комплексної контрольної роботи наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями для комплексних контрольних робіт

Завдання ККР (у кожному варіанті)	Комплексна контрольна робота	Сума балів
-----------------------------------	------------------------------	------------

	ЗККР1	ЗККР2	ЗККР3	
Максимальна кількість балів	40	30	30	100

ЗККР – завдання для комплексної контрольної роботи.

Підсумкова оцінка за комплексну контрольну роботу з навчальної дисципліни "Рекреаційна економіка" розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2 + Z3,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань контрольної роботи ($S=100$);

$Z1$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 1 підсумкового контролю ($Z1 = 20$, по 2 бали за кожне тестове питання);

$Z2$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 2 підсумкового контролю ($Z2 = 30$, по 10 балів за кожне теоретичне питання);

$Z3$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 3 підсумкового контролю ($Z3 = 30$).

При цьому, якщо при виконанні будь-якого ЗККР допущена незначні помилки, але вірний хід роботи, то максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 1-2 бали, при наявності значних помилок, або виконання тільки частини певного ЗККР максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 5-10 балів. У разі якщо завдання не вирішена здобувач отримує за нього 0 балів.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей зрізу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Акімова Т. А. Екологія : человек, экономика, биота, среда . – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 566 с.
2. Амоша О. І. Людина та навколишнє середовище: економічні проблеми екологічної безпеки виробництва. – К. : Наукова думка, 2012.
3. Герасименко В. Г. Основы туристского бизнеса – Одесса : Черноморье, 2007. – 160 с.
4. Глухов В. В. Экономические основы экологии . – СПб. : Питер, 2013. – 383 с.
5. Гринів Л. С. Національна економіка – Львів : Магнолія 2010. – 461 с.
6. Зима О. Г. Дослідження конкурентоспроможності національних економік у галузі туризму згідно з методикою всесвітнього економічного форуму – Х. : ХНЕУ, 2009. – 59 с.
7. Лукьянова Л. Г. Рекреационные комплексы КУТЕП. – К. : Вища шк., 2004. – 346 с.

Додаткова

8. Назаров В. В. Начала эконатурологии . – Хмельницкий : [ХНУ], 2015. – 149 с.
9. Національна економіка : навч. посіб. / Бережна Н.І., Бріль М.С., Єфремова Л.В., Кліменко О.М. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 199 с.
10. Новиков В. Н. Экология. Урбанизация. Жизнь. – М. : МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2008.
11. Носова О.В. Національна економіка – К. : ЦУЛ, 2013. – 511 с.
12. Рекреаційні комплекси світу / Єрмаченко В.Є., Зима О.Г., Дехтяр Н.А., Алдошина М.В. [Електронна версія документа: elib2\Ermachenko3.pdf] – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 321 с.
13. Сухорукова С. М. Экономика и экология (политэкономический аспект) . – М. : Высшая школа, 2008. – 111 с.

Ресурси мережі Інтернет

11. Офіційний сайт Асоціації європейських прикордонних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.aebr.eu/en/index.php
12. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.wef.org
13. Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей і туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.wttc.org.
14. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www2.unwto.org.
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
16. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua.